

Hanna Ollila, Otto Ruokolainen

28.1.2025

THL/87/4.00.00/2025

Oikeusministeriö

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä

Viite: Lausuntopyyntöne 19.12.2024 VN/24391/2023

Huoneenvuokralakityöryhmän mietintö

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikossa mainitusta mietinnöstä. THL:n lausunto on rajattu koskemaan vain tupakointikieltoa. Mietinnössä ehdotetaan, että tupakointi huoneiston sisätiloissa, huoneistoon kuuluvalla parvekkeella taikka muussa huoneistoon liittyvässä yksityisessä sisä- tai ulkotilassa on kiellettyä. Vuokranantaja voi kuitenkin antaa luvan tupakointiin näissä tiloissa edellyttäen, että laki, viranomaisen antama määräys tai yhtiöjärjestyksen määräys ei sitä estä. Muutos koskee myös poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen polttamista ja sähkösavukkeen käyttämistä.

Tupakointikielto (AHVL 26 a §)

Kannatatteko tupakointikieltoa koskevan olettamasäännöksen lisäämistä lakiin?

THL:n kanta: THL kannattaa olettamasäännöksen lisäystä.

Perustelut: THL kiittää huoneenvuokralakityöryhmää tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän ehdotuksen, kansanterveyden edistämisen sekä tupakkalain tavoitteen huomioimisesta. Tupakansavu heikentää konkreettisesti asumisterveyttä ja aiheuttaa ja ylläpitää siten terveyden eriarvoisuutta. Kansainvälinen tupakkapuitesopimus (WHO FCTC) velvoittaa sopimusosapuolia turvaamaan kattavan suojan tupakansavulta julkisissa tiloissa ja työpaikoilla. Aiempien tupakkapoliittisten toimien johdosta tämä toteutuu Suomessa hyvin,

mutta erilaisissa asuinyhteisöissä suoja on yhä puutteellinen. Esitetty lisäys onkin merkittävä parannus nykytilanteeseen. Tilastokeskuksen mukaan vuokralla asuvia asuntokuntia oli vuonna 2023 yli kolmannes kaikista asuntokunnista, ja alle 30-vuotiaiden asuntokunnista valtaosa asui vuokralla. Näin ollen esitys sekä edistää kokonaisvaltaisesti asumisterveyttä että tukee erityisesti nuorten aikuisten savuttomuutta. Uusien tupakka- ja nikotiinituotteiden markkinoille tulon myötä on tärkeää, että olettamasäännös vastaa tupakkalain tupakointikieltojen soveltamisalaa ja päivittyy jatkossa sen muutosten mukaisesti. Tämän varmistamiseksi esitetty AHVL 26 a § voisi sisältää viittauksen paitsi tupakkalain 2 §:n määritelmiin, myös tupakkalain 73 §:n tupakointikieltojen soveltamiseen.

Kannatatteko sitä, että kiello tulisi sovellettavaksi myös jo olemassa oleviin vuokrasuhteisiin?

THL:n kanta: THL kannattaa kiellon soveltamista myös jo olemassa oleviin vuokrasuhteisiin.

Perustelut: Tutkimusnäyttö osoittaa selvästi, että osittaiset kiellot esimerkiksi samassa asuinyhteisössä eivät tarjoa riittävää suojaa tupakansavulle altistumiselta. Puutteellinen suoja haittaa erityisesti haavoittuvia ryhmiä, kuten lapsia, pitkäaikaissairaita ja iäkkäitä. Osittaiset kiellot voidaan myös kokea epäreiluiksi asukkaiden välillä. Näin ollen on tärkeää, että kielloa sovelletaan jo olemassa oleviin vuokrasuhteisiin. Tässä yhteydessä THL huomauttaa, että nyt esitettyjä muutoksia olisi tärkeää täydentää valmistelemalla mahdollisimman pian toinen tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän ehdotuksista, eli asuntoyhteisöille annettava oikeus kieltää tupakointi asunnoissa ja parvekkeilla enemmistöpäätöksellä.

Vaikutukset

Ovatko kaikki keskeiset vaikutukset tunnistettu, vai onko joitakin vaikutuksia jäänyt huomioimatta?

Hanna Ollila, Otto Ruokolainen

28.1.2025

THL/87/4.00.00/2025

Mietinnössä käsitellään monipuolisesti tupakansavun aiheuttamia haittoja sekä tupakointikiellon vaikutuksia. Arviointia voitaisiin vahvistaa huomioimalla paloturvallisuus- ja sisäilmanäkökulmat. Kansallinen ”Turvallisesti kaiken ikää” – koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn ohjelma 2021–2030 korostaa paloturvallisuustyössä tarvetta vähentää tupakointia ja päihteiden käyttöä, jotka lisäävät palokuoleman riskiä. Lisäksi vuonna 2024 julkaistu ”Sisäilmaan liittyvän oireilun ja sairastumisen hoitosuositus” toteaa tupakansavulle altistumisen yhdeksi Suomen olosuhteissa merkittävimmistä kroonisten sairauksien riskiä lisäävistä sisäympäristön altisteista. Suositus korostaa myös sisäilmaan liittyvän oireilun ennaltaehkäisyä. Tupakoinnin lopettamiseen on saatavilla tehokkaita tukikeinoja ja lääkekustannuksia on mahdollista korvata sairausvakuutuksesta ja toimeentulotuesta. Kattavat tupakointikiellot asunnoissa parantavat myös kotihoidon työntekijöiden ja omaishoitajien suoja tupakansavulta.

Pintojen likaantumisen ja pysyvien hajuhaittojen ohella olisi tarpeen huomioida vielä selkeämmin ns. savujäämä (third-hand smoke). Sillä tarkoitetaan pintamateriaaleihin (mm. lattiat, seinät, ikkunat) vuosiksi sitoutuvaa tupakansavua, josta haitalliset aineet vapautuvat uudelleen ilmaan ja voivat myös tarttua kosketuksessa. Savujäämän on todettu sisältävän syöpävaarallisiksi ja lisääntymisterveydelle haitallisiksi todettuja yhdisteitä, joita ei voida poistaa normaaleilla siivoustoimilla. Vastaava ilmiö on havaittu sähkösavukkeiden käytöstä syntyvässä aerosolissa (third-hand aerosol). Kattavat tupakointikiellot ovat tehokkaimpia keinoja savujäämän ehkäisemiseksi.

Pääjohtaja

Mika Salminen

Johtaja

Piia Aarnisalo

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende